

REDACTIA:

și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2Articoli și corespun-
dente pentru pu-
blicare se trimit re-
dației.Concure, inserțiuni
precum și taxele de
abonament se trimit
Administrației ti-
pografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINEGA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI:
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

Cariererele.

Stau părinții cuprinși de gânduri grele, în fața anului școlar ce urmează. Anul rău îi încetușează deoparte, iar de alta parte nesiguranța carierelor.

Faptul, că un an rău e în stare să ne țină în loc e dovadă, ce săraci suntem. Peste pânea cea de toate zilele nici o agoniseală de capital.

Să nu ne mirăm de aceasta. Ne-am ales tot carieri intelectuale puțin productive, preoți și învățători, puțini advocați și medici. Mai departe însă n'am mers, cel puțin în măsuri de luat în socotință, căci tehnica și arta stăteau prea sus, iar comerțul și industria prea jos, în ochii părinților neorientați asupra procesului de civilizațiune ce se desfășură.

Preoția și dascălia sunt carieri ideale, pentru cei aleși, cari răvarsă lumină și căldură în popor. Dar pe lângă acești apostoli fiecare popor trebuie să-și aibă pe muncitorii săi productivi, cari îl îmbogățesc și-l fac tare.

Bunăstarea preoției și a învățătorimeii atârna dela bunăstarea societății păstorită și luminată de ea, dreptaceea nu este indiferent pentru preot și învățător, chiar și din acest punct de vedere educația tinerimeii.

Exemplele explică mai bine. Boemia acum sunt 25—30 ani să sbătească în luptele sociale. Preoțimea și învățătorimea își împlinesc rolul ei apostolesc și lumea trăiește din însuflețirea națională platonice, întocmai cași noi acum. S'a ivit însă un curent nou. Spre a fi tu spre folos neamului tău ocupă toate carierile productive, își ziseră cehii. Și în scurtă vreme Boemia deveni prima țară industrială, — iar astăzi Boemia să numește vistieria (Schatzkammer) Austriei.

Societatea astfel îmbogățită prin carieri productive, prin industrie, comerț etc., susține instituțiuni culturale neîntrecute în centrul apusului cult. Au milioane pentru teatre, muzee, școli de toate categoriile, răsărite ca un Phoenix pe pământul altfel steril al Boemiei. Talentele au teren în sânul poporului lor și-l ridică pe acela.

În fața acestui tablou, noi cu asociațiunile noastre suntem ca o cenușotcă și zi de zi perdem

din putere prin trecerea talentelor acolo, unde și află teren de afirmare.

Este vremea să rupem odată cu prejudeciile trecutului față de industrie și comerț. Căci dacă în Franța cea cultă poate ajunge un industriaș de prezident al republicei, atunci ce dehonestator lucru este a fi industriaș? Ori doar nu sunt mai mari boeri fabricanții, făcuți din industriași, decât proprietarii decrepiți de pe la noi? Las' că noi nici proprietate n'avem.

Prezint aici două cazuri spre a caracteriza pe omul vechiu al prejudețiilor și pe omul nou al progresului. Ambele cazuri întâmplător mi-au obvenit deodată.

Primul caz e următorul: Un preot care poartă la inimă soarta credincioșilor săi, îmi vine să-i fac rost de primire în preparandie, pentru un băiat din sat, bun cântăreț și isteț din cale afară. După ce-i spun că nu să poate, fără 4 clase medii, îi dau sfatul să-i recomande o măestrie. »Nu vrea« îmi răspunde fratele preot, căci măestri avem noi destui în sat, apoi ar vrea să fie ceva mai mult. »Adă-l dar la tipografie, să-l facem tipograf« îi zisei. »Asta da« fu răspunsul. Pentru ce? pentru că vezi doamne în tipografie lucră cu carte și nu cu ciocanul. Pentru băiatul de țărăn, care n'a văzut bine altă mâncare afară de mămăligă, ciocanul e degradator. Poetii zic la aceasta că-i viță de împărat; eu sunt însă de altă părere și anume: că divul Trăian nu va fi adus tot fiii de împărați în legiunile sale, ci de, ceva și din vulgul cu deviza panem et circenses, atât de celebră pe forurile romane.

Și pe când băiatul de țărăn refuză ciocanul îmi vine un amic, doctor în medicină, unul dintre cei mai bine situați întră intelectualii noștri din comitatul Arad. Nu înțeleg aici situația profesiunii sale, ci situația averilor sale imobile. Cu un cuvânt om bogat. Acest prieten are un băiat altfel bun, dar nu vrea să învețe. Tatăl i-a propus apoi o măestrie și băiatul a primit cu plăcere propunerea. Tata și fiul ar fi dar înțeleși, dar nu se împacă mama și frații cu planul. Scriitorul acestor șire stăruie pentru plan și sfârșitul e, că micul doctoraș lucră acum cu ciocanul într'un atelier de mașinărie de pârăe ambosul sub mâna lui, drept dovadă, că nu viță de împărat e pricina fuduliei noastre,

ci lipsa de cultură. Iată românul cu cultură, doctorul binecuvântat cu stare bună, nu să rușinează a-și da copilul la măiestrie, până când țaranului incult măiestria e rușine.

Va să zică în cultură este pricina înapoierii noastre, căci ea privește munca ca și un blăstăm pe om. Uite unde e omul cult cearcă acea muncă care-i este potrivită, căci fiecare muncă, este o binecuvântare a omului, ia nobilitează pe om în raport cu semenii săi și-i dă fericirea de a ști prețuri binele câștigat într-o sudoarea feței sale.

Este timpul suprem ca preoțimea și învățătorimea să lucreze sistematic într-o îndemnarea părinților de a-și trece copii prin școală și apoi să-i dea pe toate carierele vieții sociale, căci altfel precum industria și comerțul ne-a scos din orașele mai mari, încât pe aici abia mai suntem în alte slujbi decât măturători de străzi pe dinaintea pragului industriașilor și comercianților străini de noi; întocmai astfel vom fi azi mâne scoși și din orașele provinciale și apoi de, vine rândul la sate, căci legea firei este, ca cultura să absoarbă toată incultura, câtă-i stă în cale. Dela aceasta transformare a societății noastre atârână de a fi ori a nu mai fi pe pământul nostru strămoșesc.

Evoluțiunea și depravaționismul.

— Urmare. —

Dacă separăm rațiunea de influența voinței și voința de cea a rațiunii privindu-le după firea lor curat metafizică, constatăm, că voința este o forță oarbă organică, care așteaptă impulsul rațiunii; pe când cea din urmă după menirea ei are un rol dictatorial. Precum voința nu poate înțelege, ci noi cu ajutorul inteligenței o resimțim din motiunile ei, nici rațiunea nu poate voi, ci numai calculă. Aplicând aceste cunoștințe metafizice la problemul misiunii, ca oleiul pe apă se ridică adevărul, că dela de judecarea mijloacelor depinde și alegerea lor.

Psihologia empirică ne dovedește că ori ce eroare preiese din acțiuni neprecugetate sau rău cumpenite, pentru că voința subiectivă ori anticipează obiectivul calcul rațional, ori rațiunea nefiind adentă situației nu poate afla adevărul. Deși în viață nu suntem în stare să analizăm deciziunile după prioritatea funcțiilor fundamentale și nu ne putem da samă totdeauna, care din ambele a premers și eară a succedat în acțiune, pentru că ele se părăndă cu așa fel de celeritate, încât ni-se pare, că concad de odată; totuși din tonul conștiinței remușcătoare deducem prea clar, că la ori ce greșală sau păcat totdeauna rațiunea n'a fost la culmea chemării. Acest adevăr află confirmarea sa în unul din cele mai autoritative sentințe, la care avem drept a ne provoca. Iisus Hristos zice: „Luminătorul corpului este ochiul; de este ochiul tău curat, tot

corpul tău este luminat; de aceea caută că lumina din tine să nu fie întunerec (Luca 11. 35, 36). Deci dacă lumina din tine este întunerec, întunerecul cât de mare va fi (Mat. 6. 23).

Pătrunderea explicativă în profunditatea de înțeles al acestui citat invocat ne conduce la cunoștința că voința, ca o forță metafizică a conservării în sine privită este o energie oarbă, care fără de cunoștință de cauză cooptează numai instructiv după impresia senzorică transmisă la organul central în sine mecanic cele spre buna stare fizică, fără să-și dea obiectiv sama, dacă cele cooptate sunt sau nu priincioase misiunii spirituale, pentru care ea asigură mare pricepere. Rațiunea dacă este în stare a cunoaște mijloacele spre adevărata misiune și dacă poate predomini oarba voință, aprobată numai atunci motivele coerente cu ideile frumos și plăcut când aceste idei convin cu idee „bine”. Îndată ce e prea slabă, a se ține la culmea chemării, se supune oarbei voinței, care nu caută binele ci numai „frumosul și plăcutul” după impresia senzorică. Vorbind cu citatul de sus, dacă rațiunea nu dă lumina a cunoaște, ce este *bine* și *rău*, voința oarbă cu atâta mai puțin.

Reasumând relevările aduse despre criteriile senzualității constat, că ea este o idealitate denaturală prin desbinarea ideilor „frumos și plăcut” de ideea *bine*, fără de care aceste sunt lipsite de preț etic.

De oarece aceasta gravitare nu este condusă de raționala considerare și apreciere ale acelor mijloace, cari stau în raport armonic cu misiunea spirituală, și nu se pune în cumpănă, dacă obiectele aspirate o promovează sau nu, ci se motivează numai de voința fizică, de aceea subiectul luând în privire numai ceea ce convine voinței motivate, nu însă și ceea ce după de judecarea rațională etică și liberă de motivațiunea senzuală este *bun* și *etic*, senzualitatea se poate numi o *idealitate subiectivă*.

Dară fiindcă idealitatea adevărată este o gravitare intelectual-morală spre ideea *frumos și plăcut*, cari la o concepție și alegere sănătoasă trebuie să fie coincidente cu ideea *bine*, deosebirea între idealitate și senzualitate stă în cea mai apropiată analogie cu deosebirea între bine și rău și după citatul lui Iisus Hristos cu lumina și întunericul. O vedere paralelă ni-se prezintă în dualizmul etic din religia Perzilor reformată de Zoroaster sub principiile *Ormuz* și *Oriman*, cari în Părzismul vechiu privia mai mult niște forțe cosmologice. Deasemenea concretizează și Plato aceste două poluri de oscilație etică prin admiterea principiului *bun* și *rău*. Acest problem, a cărui soluție a preocupat geniul speculativ a întreg neamului omenesc, află și la marele ascet Gautama Buda deplină apreciere și cuvenită atenție. Subsunând toate inconveniențele, ce tulbură, fericirea vieții, sub noțiunea de *suferință*, el caută cauzele ei metafizice, pe cari le află în lipirea omului de cele pământești și într'un dor însetat după existență materială, ceea ce admite și Iisus Hristos în maxima sa „cel ce caută sufletul

său, îl perde". După etica filozofică a lui Buda suferința fizică și etică se delatură prin stărpirea poftelor, eară aceasta din urmă prin credința bună, prin hotărâre înțeleaptă, prin cuvenită vorbă, faptă, viețuire, stăruință, prin gândire și meditare adevărată. Cauza fundamentală, din care răsare și lipirea omului de cele pământești, Buda o află în neștiința despre aceea ce e de dorit și ce nu e de dorit. *Niroana*, paralelă cu paradisul nostru, după doctrina budhistă înseamnă totala negoțiune a poftelor și a suferinței. Cine a ajuns-o a biruit moartea și strălucește ca un soare. Înțeleptul fiind mântuit de poftele și consecuția și de suferințele pământești se stânge ca o lumină. Ceace acest mare filozof etic desvălește pe cale metafizică, Iisus Hristos ilustrează la predica pe munte în fericirile sale, cari încă ne recomandă abnegațiunea sau negațiunea conștiinței individuale hiperafectate; eară cu deosebire accentuează acest adevăr, când zice: „Cel ce vrea să vină după mine, să se lapede de sine“, adică cel ce vrea să se avânte la imperiul etic al vieții spirituale, acela să-și lapede pornirile corpului senzual, cari la prea mare putere robesc și întunecă inteligența, când e vorba a deosebi între bine și rău. Dintre citatele patristice aduc pe unele din rugăciunile menite pentru sf. taină a botezului: Înșuți și pe făptura ta aceasta primește-o în împărăția ta cea cerească, deschide-i ochii minții, ca să strălucească întru el lumina evangheliei tale... Și îl umple de puterea sfântului; duh spre unirea cu Hristosul tău, ca să nu mai fie de acuma fiul trupului ci fiu al împărăției tale.

Reasumând în mod esențial relevările aduse și privindu-le în prisma citatului evanghelic invocat, rezultă concluzia, că la toate dispozițiile și întrecerile senzuale numai inteligența¹⁾ este vinovată, pentrucă neținând voința motivată în frâu dă pornirilor animale prea multă voie slobodă.

V. Simiganoschi.

Dela Jafa la Ierusalim.

Călătorie de Dr. Badea Cireșeanu.

— Urmare —

Iată o cetate cântată de marii poeți ai lumii și în deosebi de ai orientului, din vechimea cea mai adâncă și până astăzi! Iată orașul a căruia vechime se perde în noapte timpurilor și asupra căruia învățații lumii își fac o fală când vorbesc despre el! Din timpuri bătrâne și până acum, aleargă neamurile să vadă cetatea minunată în care s'au făcut atâtea fapte mari. Nici un oraș de pe pământ, nu i-se potrivește în bogăția faptelor istorice și a minunilor sfinte săvârșite întrinsul. Păgânii și în deosebi creștinii, toți respectă această sfântă cetate și rămân tăcuți când intră pe porțile ei. Din cele 4 colțuri ale pământului, astăzi ca și în vechime, vine lumea să vadă unde a domnit Davit, Solomon și atâtea figuri mărețe ale lui Israil. Fie cine dorește să vadă pământul despre care grăiră

profesorii în cărțile lor, și să se închine cu o sfântă pietate în acele locuri pe unde a umblat Răscumpărătorul lumii cu ai lui sfinți apostoli.

Pentru marea însemnătate a Ierusalimului, voi arată aci în scurt Istoria lui, împrejurările prin cari a trecut, cum și starea în care eu l'am văzut. El find unul din orașele cele mai vechi ale lumii, se cuvine a grăi istoricește cele ce sunt de folos pentru tot omul. Dacă despre unele cetăți de mică însemnătate, se scrie și se vorbește cu prisosință, cu atât mai vartos se cuvine aceasta față de orașul sfânt, de unde a isvorât lumina mântuirii.

1) *Salimul*. În cartea I-a a lui Moise cap. 14 v. 18 cetim aceste cuvinte: „Și Melchisedec regele Salimului aduse (lui Avraam) pâine și vin, și el (Melchisedec era preot Dumnezeului celui prea înalt“ apoi în psalmul 76, v. 3 să arată că „a fost în Salim cortul său“ (al lui Iehova) și „în Sion locuința sa“. Apostolul Pavel către Evrei cap. 7 v. 1, zice că „Melchisedec, regele Salimului, preotul lui Dumnezeu celui Prea Înalt, a întâmpinat pe Avraam... și l'a binecuvântat; căruia Avraam i-a dat zeciuială din toate“. Cum vedem, chiar pe timpul patriarhului Avraam, eră în Palestina o cetate cu numele „*Salimul*“ unde domnea Melchisedec preotul lui Dumnezeu, sau mai bine zis, unde domnea regele preot. Iosif Flaviu (Ant I, 30, 2) crede că Salimul lui Melchisedec, ar fi Ierusalimul de mai târziu; iar alți scriitori se îndoesc de adevărul afirmării lui Iosif. Cu toate acestea nu se poate șterge în nici o împrejurare vechimea adâncă a sfintei cetăți, ori cari ar fi părerile învățaților. Ea eră de mult timp reședința Iebusiților, pe cari îi bătă regele David, și le răpi această cetate.

2) *Numirea de „Ierusalim“* o purtă acest oraș chiar și pe timpul lui Iosua, adică cu vr'o 600 de ani înainte de timpul lui David, căci iată ce cetim în cartea Iosua cap. 10 v. 1: „Și dacă auzi Adoni-Teđec, regele Ierusalimului că Iosua a luat Aiul și l-a nimicit.. tremură foarte“.

Cetatea aceasta eră așezată tot pe locul unde este și astăzi, adică la întâlnirea munților Efraim și Iuda, pe un platou frumos plecat în cânta spre mează zi¹⁾. Această movilă muntoasă este încungiuată de 3 părți de văi adânci și anume: la răsărit de valea sau pârăul Chidron și de valea lui Iosafat, iar la mează zi și apus, de valea Hinom. Numai la nord vest stă în legătură cu munții Iuda.

Foarte frumos trebuie să fi fost acest platou în timpurile străvechi. Asupra lui domnea o nesfârșită liniște, de unde și-a luat numirea de „localitate pașnică“, căci cuvântul ebraic „Ierusalimul“ este compus din popor, ori casă, localitate, și pace. Pentru forma strategică a platoului, din cauza văilor ce îl încungiuară, vechii locuitori să așezară asupra lui, zidiră cetate cu întăriri și de aci eși Ierusalimul, cetatea cea strălucită din timpurile lui David și Solomon.

3) *Ierusalimul în culmea frumuseței*. David (an. 1040—1001 a. Chr.) stabilindu-se ca rege în cetatea Hebron și de aci pornind lupta în contra semințiilor vecine apoi în contra Iebuseilor așezați în munții Iudeei, învinse pe toți dușmanii lui, cuceri cetatea Iebuseilor ce se numea „Ierusalimul“ și își făcu aci capitala țării sale. El își dădu mare silință ca cetatea cucerită să fie neîntrecută prin întăriri și edificii.

¹⁾ Ierusalimul acum ca și în vechime se află pe două piscuri muntoase Moria la nord și Sionul la sud, despărțite printr'o vale adâncă. Simon Macabeul a umplut această vale în cât de atunci se vede peste tot un platou întins

Aci strămută David cortul mărturiei și puse într'ânsul chivotul legei, adus din cetatea Chiriati Ierim, cu următoarea solemnitate: „Și David dănuțea (a jucă) din toate puterile lui înaintea lui Iehova (înaintea chivotului), și David eră încins cu efod de în subțire. Așa aduse David și toată casa lui Israil chivotul lui Iehova în strigări de bucuriei și în sunetul trâmbițelor“¹⁾ De aci înțelegem că David a adus chivotul în Ierusalim cu toată solemnitatea religioasă, iar el dănuțea cu pietate înaintea sfântului sicriu în cântece de instrumente ca acestea: citare, harpe, timpane, fluere și cimbale²⁾. „Și când intră chivotul lui Iehova în cetatea lui David, Mical fiica lui Saul, se uită pe fereastră și văzû pe regele David săltând și dănuțind înaintea lui Iehova și ea îl disprețui în inima ei³⁾... Și zise David către Mical: dănuțit'am înaintea lui Iehova care m'a ales (rege) mai mult de cât pe părintele tău... și voi dănuți înaintea lui Iehova“⁴⁾.

De aci înainte Ierusalimul fû numit „cetatea lui David“⁵⁾ sau din cauza cortului mărturiei se cheamă și „cetatea sfântă“ iar în inscripțiunile cuneate fû numit Ursalima; la Greci la Romani Hiero solia; la Arabi El Kodes. În psalmi și în alte scrieri se cheamă de obicei „cetatea Sionului“ căci e zidită pe vârful muntos numit „Rionul“ și în înțelesul mai întins al cuvântului se zice și numai „Sionul“ înțelegându-se cetatea.

David, bărbatul luminei, al poeziei sînte, al simțurilor religioase și viteazul timpului făcû din Ierusalim, centrul culturai, al artelor frumoase, al muzicului și al liniștei pioase. Pentru aceea el dărâmă zidurile slabe ale Iebuseilor, cari împrejmueau orașul și făcû alte ziduri de peatră în locul lor,⁶⁾ apoi își făcû un marel palat în partea de sud-vest, unde se află acum arsenalul și postul polițienesc, lângă „poarta lui David“ sau a „Sionului“, Planurile de infrumusețare și de întărire a cetăței, le continuă urmașul și fiul său Solomon (an. 1001—962 a. Ch.), cel mai strălucit rege al Ierusalimului. Acesta termină zidurile împrejmuitoare ale cetăței, făcû lui Iehova marel templu pe locul pregătît de tatăl său, și asemenea lui David, mai zidi și alte clădiri mărețe în capitala sa.

(Va urma)

CRONICA.

Înmormântarea Patriarhului Brancoviei s'a făcut Duminecă, în 4 I. c. n., cu solemnitate mare. A participat lume foarte multă. Telegramme de condolențe au sosit la Carloveț foarte multe, din toate părțile. A condolat și principele Nichita al Muntenegrului, membrii familiei noastre domnitoare, apoi ministrul comun de externe, baronul Aehrenthal, Înaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit al nostru Ioan Mețianu. Preasfințitul Episcop al Aradului Ioan I. Papp, și alții,

Caz de moarte. În Abbazia a decedat Vineri, Arhiepiscopul și Mitropolitul gr. ortodox din Boznia, Nicolau Mandici, în urma unui atac de apoplexie. Eră de 67 ani.

¹⁾ Samuel cap. 6 v. 14—15.

²⁾ Samuel cap. 6 v. 5.

³⁾ Samuel cap. 6 v. 16.

⁴⁾ Samuel cap. 6 v. 21.

⁵⁾ Samuel cap. 6 v. 16.

⁶⁾ Din aceste ziduri ale lui David au mai rămas în partea de răsărit a cetăței în zidurile prefăcute mai târziu, vreo câte-va rânduri de pietre. Aci vin Evreii din diferite părți ale lumii și plâng fericirea lor de odinioară. (Autorul).

Curs de patru ani la secțiunea pedagogică a seminarului din Sibiu. Cu 1 Septembrie n. 1907, cursurile la secțiunea pedagogică a seminarului arhiepiscopical din Sibiu vor dură 4 ani și elevii, cari vor fi primiți în cursul I, vor fi supuși cursului de 4 ani. Pentru primirea în cursul I pedagogic sunt a se face cereri, cari trebuie să intre la acel consistor până la 1/14 August 1907, la cari sunt a se alătură următoarele documente în original: 1. Carte de botez. 2. Testimoniu de pe anul ultim de școală, din care să fie evident că a absolvat cu succes 4 clase gimnaziale, reale sau civile. 3. Testimoniu dela medic, că respectivul este deplin sănătos.

Convocare. Despărțământul Belinț al Reuniunii învățătorilor dela școlarele populare confesionale gr. or. rom. din protopopiatele Timișoara, Belinț, Comloșul-mare și Lipova își va țineă adunarea generală Sâmbătă la 11/24 August a. c. în Chisetău pe lângă următorul program: 1. La 9 ore a. m., participare la chemarea Duhului Sfânt; 2. Deschiderea adunării; 3. Prezentarea rapoartelor: a) prezidiului, b) casarului, c) bibliotecarului; 4. Alegerea unei comisii pentru cenzurarea rapoartelor; 5. Discuțiuni asupra planului de învățământ (La acest punct fiecare membru trebuie să ia cuvânt); 6. Cetirea disertațiunilor insinuate cu 3 zile mai înainte; 7. Rectificarea listei membrilor și încassarea taxelor; 8. Propuneri și interpelări; 9. Restaurarea biroului pe un nou period de 3 ani; 10. Încheiere. La care adunare se invită toți membrii ordinari, fondatori, onorari și ajutători precum și toți binevoitorii și sprijinatorii cauzei școlare și a înaintării învățământului popular. Chisetău, 23 Iulie (5 August) 1907. Simeon Faur, președinte.

Cununie. Primit următorul bilet de cununie din Iași (România). Dl căpitan Dimitrie Anastasiu și-a serbat cununia cu d-șoara Felicia Aramă, în 22 Iulie a. c. v. în biserică sf. Lazar d'acolo — Trimitem tinerilor fericți, felicitările noastre.

Necrologe. Aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, amicilor și cunoscuților, că Adam Dehelean, preot gr. or. în Bătuția, în urma unui morb lung în anul al 64-lea al etății și al 40-lea al fericitei sale căsătorii și-a dat nobilului său suflet în mâinile Creatorului Sâmbătă, în 21. Iulie (3. August) a. c. la oarele 11 a. m. Rămășițele pământești ale defunctului să vor depune spre vecinică odihnă în 23. Iulie (5 August) a. c., la oarele 10 a. m., în cimiteriul din Bătuția. Bătuția, în 22. Iulie (4 August) 1907. Fie-i țărâna ușoară și Memoria Binecuvântată!

— Cu inima frântă de durere aducem la cunoștința tuturor rudeniilor și prietinelor, că iubitul și adoratul fiu, soț și tată Victor Rusu paroh în Utvin, în 25 Iulie (7 August) a. c. la 8 ore a. m., a încetat din viață, în al 48-lea an al etății sale și în al 23-lea an al preoției sale. Rămășițele pământești s'au depus spre vecinică odihnă Joi la 4 ore p. m. în cimiterul din loc. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Trimitem intristatelor familiei condolențele noastre!

Cronică bibliografică.

Junimea Literară Suceava (Bucovina). IV. Nr. 8 cu următorul sumar: Cauzele criminalității la sateanul român din Bucovina, D. R. Reuț. Un drumeț din lumea mare, G. Rotică. Comunicațiunea reciprocă între Dacia traiană și Dalmația de pe timpul imperiului roman Isidor Ieșan. Mi-i drag de tine... V. Loichifă. „Petecul salvat înaintea tribunalului“ M. Teliman. Alea suspi-

nelor V. Huțan. Un novelist sîrb I. Ivackovic. Dare de samă George Tofan. Cronică, Codreanu. Notițe bibliografice.

Lucașfărul Nr. 14 cu următorul sumar: G. Murnu Monumente antice din Roma. Palatinul. Elena Farago De vorbă cu trecutul (poezie). Al. Cazaban Scarlatti (nuvelă). Otil. de Cosmutza Scrisoare din Paris. Rodin. Dinu Ramură, Jale (poezie). Liliac, Cântec (poezie). S. Secula, Dintr'o călătorie. Cronică: Teologia dogmatică fundamentală de Dr. V. Suci. Două coarde. Premii. Oaspeți rari. Poșta Redacției. Ilustrațiuni: Palatinul (vederi). Rodin. Le penseur în fața Panteonului. Din Atelierul lui Rodin.

La tipografia diecezană se află spre vânzare cu prețul de 30 fil. + 5 fil pentru porto. „Regulament pentru procedura la alegeri de protoprezviter“

Dela tipografia diecezană să poate comandă cu prețul de 4 fil., coala din tipăriturile Atestate școlare tipărite în limba română; iar în limba română-maghiară coala cu 6 fil.

Concurs.

În sensul ordinului Consistorial din Oradea-mare de dt. 28 Iunie a. c. Nr. 1430/B. 1907 pe baza § 18 alinia ultimă din regulamentul pentru parohii pentru deplinirea postului de paroh din **F. Bator** ppezviteratul Tinței ctul Bihar se escrie concurs din oficiu cu termen de alegere pe ziua ce cade sărbătoarea: „*Tăierea capului Sft. Ioan bot.*“ pe lângă următoarea dotațiune: 1) Cvartir liber cu un intravilan de 975 □ 2) Una cromptiște estravilană; 3) Pământ arător 15 jugăre 1386/1600. 4) 16 $\frac{1}{3}$ competență de imaș și cea din pădure ce compete după aceasta. 5) 30 litre de cucuruz sfărmat dela fiecare casă. 6) Stoalele îndatinate.

Toate aceste la olaltă la întregirea dotațiunii preoțești s'au estimat la suma de 784 coroane 78 fileri.

Parohia e decretată de clasa primă deci dela recurenți se recere cvalificațiune **clasa primă.**

Alesul va avea să concurgă la penziunea emeritului paroh Vasilie Suci, câtva trăi acesta, din venitele parohiale mai sus expuse, anualminte cu suma de 465 coroane 65 fil., și va fi îndatorat să susțină catehizațiunea la toate școlile din comună fără ca să poată pretinde dela parohie altă remunerațiune.

Reflectanții la acest post, recursele lor ajustate conform regulamentul au să le prezenteze adresate comitetului parohial subscrisului protoprezviter și să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserica din F. Bator spre a-și arată desteritatea în celea rituale.

Méhkerék 25 Iulie (7 Aug). 1907.

Nicolae Roxin protoprezv. tractual.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului de inv-cantor dela școala gr. or. rom. din **Coașd** protoprezviteratul Tinca devenită în vacanță în urma abdicării învățătorului George Matea se escrie concurs, cu termen de alegere **29 August (11 Sept.)** 1907 pe lângă următoarele Emolumente și anume: 1) Bani

gata 600 cor. 2) 6 jugere de pământ în folosință computate cu 200 cor. 3) $\frac{1}{4}$ jugăr grădină de legume. 4) 24 cor., pentru 1 stângin de lemne pentru învățător ear pentru încălzirea salei de învățământ se va îngriji comuna bisericească 5) Cvartir foarte acomodat și supraedificatele de lipsă. 6) Venitele cantonale dela mort mare 80 fil., mic 40 fil., feștanie, maslu și cunūie câte 80 fil. 7) Cvinevenalul il va căpăta după 5 ani de serviciu.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poștiți ași inaintă rugările cu toate documentele conform legii și regulamentului pe calea M. On. Oficiu protopopesc în Micherechiu și tot odată până sub durata concursului a se prezentă în sf. biserică din Coașd spre a-și arată desteritatea în cant și tipic.

Dat din ședința comitetului parohial ținut în Coașd la 15/28 Iulie 1907.

Aurel Roxin,
preș. com. parohial.

George Matea,
notar.

În conțelegere cu mine: *Nicolae Roxin* protoprezviter.

—□—

1—3

Prin penzionare devenind vacant postul de învățător dela clasele III, IV, V și VI de băieți din comuna **Egris** (Egres) comitatul Torontál prin aceasta se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicațiune.

Emolumentele sunt: Salar fundamental în bani 600 coroane; 36 chible grâu; Cortel în natură cu intravilan de 400 stângini □ cu curte cu tot; doua chilii, cuină, cămară, grajd, șopru și cocină; văruirea cortelului din lăuntru are a o face alesul cu spesele sale; Pentru conferențele învățătoresți când va participă anualminte 10 coroane; la înmormântări 1 cor., la săraci gratis; Alegândul va avea să îplinească și să conducă cântările bisericești în strana de dreapta și a se îngriji de școlari pentru ai instrui în răspunsurile de cântări rituale — se recere dela alegându-l ca să instrueze și se conducă cor vocal; se pretinde pe lângă cvalificațiunea învățătorescă să aibe 4 clase medii, iar la caz dacă nu vor recurge de aceștia se admit și recurenții cu mai puține pregătiri. Recursurile instruite cu toate documentele prescise de lege și adresate comitetului parohial au să se aștearnă Prea On. Domn Paul Miulescu protopop și inspector școlar în Comloșul-mare (Nagy-Komloș, Torontál) iar până la alegere are să se prezinte în sfânta biserică pentru a-și arată desteritatea în cântare și tipic. Alegândul va avea să intruieze și școala de repetiție cu băeții deobligați.

Din ședința comitetului parohial ținută la 20 Iulie (2 August) 1907.

Gavrilă Cionca,
președinte.

Panaiot Boerescu,
not. com. paroh.

În conțelegere cu mine: *Paul Miulescu* protoprezviter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc din **Gurani-Cociuba** — tractul Vașcoului prin aceasta să publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: în bani 200 cor., 8 cubule bucate à 12 cor., 200 porțiuni fân à 60 fil., 200 fuioare à 20 fil., 32 metri lemne, din cari se va încălzi și sala de învățământ à 4 cor. Venite accidentali 14 cor.

Ceice doresc a reflectă la acest post sunt poștiți a-și trimite rugările lor instruate conform regulamentului și adresate comitetului parohial subsemnatului

în Segyest p. Rieny, iar în vre-o Duminecă ori sărbătoare să pot prezenta la sf. biserică spre a să face cunoscuți poporului.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Moise Popoviciu*, administr. ppopesc.
—□— 1—3

În urma hotărârii Vener. Cons. de dtul 19 Iulie 1907 Nr. 1733 Șc. se escrie concurs pentru stațiunea învățătorească din **Parhida**, protopopiatul Orăzii-mari cu termen de alegere pe **26 Aug. (8 Sept.)** 1907. Emolumentele sunt: 1) în bani gata 600 cor. plătiți în rate treilunare, 2) dela fiecare elev jumătate măsură de bucate, de tot 10 cubule à 10 cor. 100 cor. 3) Venitul cantoral (după calculul mediu alor 5 ani) 100 cor., 4) Pentru școala de adulți dela comuna politică 30 cor., în caz de sistarea ajutorului dela comuna politică, comuna bisericească nu să deobligă a plăti aceasta sumă, 5) cortel cu grădină de legumi. Alesul se va întări numai după un an de probă.

Recursele ajustate conform § lui 61 din Regulament adresate comitetului parohial din Parhida, să se trimită până la 24 Aug. (6 Sept.) a. c. subscrisului în Oradea-mare, având recurenții a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare în sf. biserică de acolo spre a-și arată dexteritatea în cant și tipic.

Cvinqvenalul să pune în prospect numai după serviciu de 5 ani neîntrerupt la aceasta școală; despre primirea acestei condițiuni va avea să alătore la recurs o declarațiune.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcala* protopop insp. școlar
—□— 1—3

Pentru îndeplinirea următoarelor stațiuni învățătorești în tractul Beiuș se escrie concurs, cu termen de **30 zile** dela prima publicare, și anume:

1. *Dușești* cu salar de 400 cor. stole cantonale, grădină și lemne de foc.
2. *Coșdeni* 300 cor. grădină de legumi lemne și stolele cantonale.
3. *Remete*, 200 cor. grădină și lemne.
4. *Albești-Hidiș*, 300 cor. stole și grădină.
5. *Pomezzeu-Spinuș*, 300 cor., grădină, lemne și stole cantonale.
6. *Căbești*, 600 cor., grădină, stole și lemne de foc.
7. *Pocioveliste*, 400 cor. computat și folosirea unui pământ de 10 jugere stole, lemne și grădină.

Se observă că la toate comunele se vor pune la cale rugări pentru întregirea salarului dela stat conform legilor în vigoare.

Recursurile sunt a se trimite în termenul prescrist ajustate cu documentele recerute.

Beiuș, 23 Iulie 1907.

Comitetele parohiale.

În conțelegere cu: *Vasilie Papp*, protopop.
—□— 1—3

Pentru îndeplinirea postului de paroh în parohia de **clasa III-a Dumbrăvani-Broaște**, prin aceasta se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Dela comuna Dumbrăvani bir 1 cor. 20 fil. dela casă, iar dela Broaște 4 jugere pământ arător, dela înmormântări mari 4-6 coroane, dela înmormântări mici 2 cor., pentru botez 80 fil., pentru cununie 3 cor., pentru liturgie 1 cor., pentru 1 extras de botez 2 cor., pentru 1 stâlp 2 cor., pentru Evangelia lui Lazar 1 cor., pentru sfeștanie 80 fil., întregire dela stat pentru preoții sub 8 clase 753 cor., 12 fileri, iar pentru cei cu 8 clase 1453 cor., 12 fil. De cvartir se va îngrijii cel ales.

Ceice doresc a reflectă la aceasta parohie sunt poftiți a-și înaintă rugările instruate conform prescrierilor §-lui 13 din Statutul Organic, adresate comitetului parohial, subsemnatului în Segyest, p. u. Rieny, c. Bihor, iar cu observarea §-lui 20 din Regulamentul pentru parohii în vre-o Duminecă ori sărbătoare spre a-și arată dexteritatea în cant, tipic și oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Moise Popoviciu* adm. protopopesc.
—□— 2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a următoarelor stațiuni învățătorești din tractul Vașcăului, se escrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“:

1. *Dumbrăvani-Broaște*, salar 300 cor. cvartir, grădină și eventuala întregire dela stat.
2. *V. Săliște*, salar în bani 190 cor. 8 cubule de bucate à 12 cor., 8 stângini de lemne, din cari se va încălzi și sala de învățământ à 12 cor., pentru cantorat 40 cor. și cvatir.
3. *Lehecenii*, în bani 160 cor., 8 cubule bucate à 12 cor., 8 stângini de lemna, din cari se va încălzi și sala de învățământ à 12 cor., un pământ, prețuit în 30 cor., pentru cantorat 20 cor. și cvartir.
4. *Ferice*, salar în bani 208 cor., 5 cubule de bucate mestecate à 10 cor., 130 porțiuni fân a 80 fil. 130 iții fasole à 10 fil., 130 fuioare à 20 fil., 16 metri de lemne à 2 cor. 50 fil. și cvatir.
5. *Șteiu*, salar în bani dela comună 400 cor., iar dela stat 200 cor., cvartir și grădină.
6. *Tărcăuță*, salar în bani dela comună 400 cor. și întregire dela stat 400 cor., cvartir și grădină.

Cei ce doresc a ocupă vre-o una din aceste stațiuni sunt poftiți a-și înaintă rugările lor, instruate conform cerințelor regulamentari, și adresate comitetelor parohiale, subsemnatului în Segyest p. u. Rieny c. Bihor, iar în vre-o Duminecă ori sărbătoare a se prezenta la aceea s. biserică, care aparține comunei unde vrea să recurgă, spre a-și arată dexteritatea în cântare și tipic.

Comitetele parohiale.

În conțelegere cu: *Moise Popoviciu* adm. pprezviter.
—□— 2—3

Se publică concurs, pentru îndeplinirea definitivă a stațiilor învățătorești din:

1. *Chisindia*, cl. inf. cu venite: în bani 440 cor. 9 jugh. pământ extrav. 80 cor.; lemne 8 stângeni și pentru sala de învățământ, venite cantonale sperative 50 cor.; scripturistică 6 cor.; conferința 20 cor. și grădină.
2. *Minead*, în bani 200 cor.; 4 Htl. grâu, 4 Htl. cucuruz; pentru scripturistică 5 cor., pentru conferință 6 cor., 5 stângini de lemne la școală și sala de învățământ, cvartir și grădină.
3. *Mustești*, în bani 181 cor., pământ extravilan 6 jugh. 45 cor., fân 15 cor., 6 șinice grâu 60 cor. și 6 șinice cucuruz 48 cor., 8 stângini de lemne și pentru sala de învățământ, pentru scripturistică 8 cor., conferință 16 cor., cvartir, grădină și venite cantonale, întregirea dela stat.
4. *Nădălbști*, în bani 120 cor., 4 stângini de lemne; 6 șinice bucate; cvartir, grădină și întregirea dela stat.
5. *Neagra*, în bani 200 cor., 4 șinice grâu, 4 șinice cucuruz 32 cor., pentru lemne și pentru sala de învățământ, venite cantonale circa 20 cor., scripturistica 4 cor., cvartir și grădină, întregirea dela stat de 200 cor.

6. *Păușeni*, în bani 330 cor., pentru conferință 20 cor., pentru scripturistică 10 cor., curatoratul 48 cor., 32 metri lemne și pentru sala de învățământ, ajutor dela stat 200 cor.

7. *Roșia*, în bani 240 cor., 5 șinice grâu 60 cor., 5 șinice cucuruz 50 cor., spese de conferință și scripturistică 18 cor., lemne 4 stângini 80 cor., cvartir și grădină, întregirea dela stat 370 cor.

8. *Slatina*, în bani 200 cor., bucate computeate în 100 cor., lemne, cvartir și grădină în natură, pentru conferință 8 cor., scripturistica 4 cor., întregirea dela stat 425 cor.

9. *Susani*, în bani 160 cor., 6 șinice bucate, 4 stângini de lemne, 2 măsuri păsulă, pentru scripturistica și conferință 16 cor.; cvartir, grădină și întregirea dela stat în sumă de 493 cor.

10. *Voivodeni*, în bani 200 cor., lemne 4 stângeni (și pentru sala de inv.); pentru scripturistica 1 cor. conferința 24 cor.; venite cantorale (înmormântări mici 50 fil, mari 1 cor., ear liturgie 2 cor.), cvartir și grădină, și întregire dela stat de 200 cor.; vor fi preferiți, cari vor dovedi, că posed cunoștința notelor, spre a putea conduce corul esistent.

Sarcinile publice le vor suportă cei aleși.

Ajutoarele dela stat staverite deja se vor esoperă pentru învățătorii cvalificați, dela ziua introducerii lor și tot dela stat se vor cere și cvincevenalele.

Doritorii de a ocupa vre-una din stațiunile de sus, recursele adresate respectivului comitet parohial și ajustate cu documentele prescise, vor avea a le subșterne oficiului protopopesc gr. or. rom. din Buttyn (com. Arad), până încluzive la **16/29 August** a. c., având până la alegere a se prezentă, în careva Duminecă ori sârbătoare, în sf. biserică din comuna la care a recurs, spre a-și arată desteritatea în cântări și tipic.

Buteni, la 14/27 Iulie 1907. *Comitetele parohiale.*
În conțelegere cu: *Ioan Goorgia* pprezv. adm. ppesc.
—□— 2—3

Pentru îndeplinirea parohiei de **cl. III Troaș**, prin aceasta se escrie concurs, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan.

Emolumentele sunt: 1. Casa parohială cu 2 odăi și culină; 2. Intravilanul de lângă casa parohială; 3. O grădină parohială; 4. O sesiune de pământ pe deal; 5. Ștolele uzuat; 6. Dreptul de pădure și izlaz, după pământ; 7. Întregirea dela stat, conform cvalificațiunii alesului; 8. Darea pământului o va solvi alesul.

Ceice doresc a ocupa postul acesta sunt avizați, ca recursele lor, ajustate cu documentele prescise, să le subștearnă în termenul susindicat M. On. Oficiu protoprezvital în M. Radna, iar dâșii să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Troaș, pentru ași arată desteritatea în cele rituale.

Troaș, la 29 Iunie (12 Iulie), 1907.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu*, protoprezviter.
—□— 3—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala conf. ort. rom. din **Troaș** prin aceasta se escrie concurs, cu termen de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan.

Emolumentele sunt: 1) În bani gata 500 cor.; 2) Jumătate sesiune de pământ pe deal; 3) 4 stângeni de lemne, din cari se va încălzi și sala de învățământ; 4) Pentru conferințe 20 cor.; 5) Pentru scripturistica 10 cor.; 6) Pentru curatorat 10 cor.; 7) Cvartir, cu două odăi și grădină; 8) Dreptul de pădure și izlaz, după pământ; 9) Darea după pădure și pământ o va solvi alesul.

Ceice voiese a ocupa acest post prin aceasta să avizează ca recursele lor să le subștearnă — în termenul regulamentar — M. O. Oficiu protoprezvital, ajustate cu documentele prescise, iar dâșii să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sfânta biserică din Troaș, spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic.

Troaș, la 29 Iunie (12 Iulie) 1907.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu*, protoprezviter.
—□— 3—3

În urma încuviințării Ven. Consistor orădan de sub Nr. 1345/B. 1907, prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea parohiei vacante de **clasa III-a Merag** din tractul Vașcoului, cu termen de alegere pe **15 August** v. a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: a) dela parohie: 1. Dela 60 numeri de casă câte una măsură de bucate, parte grâu, parte cucuruz; 2. Folosul alor patru jugere de pământ 20 cor; 3. Dela botez câte una coroană, dela înmormântări mari 4—8 cor. dela înmormântări mici 2 cor. — peste tot socotite stoale ca 60 cor.; b) Dela stat întregire pentru preoții sub 8 clase 680 cor. iar pentru cei cu opt clase 1480 cor. Ceice au cvalificațiunea învățătorescă vor putea fi aplicați și ca învățători. De cvartir să va îngriji cel ales.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți ași prezentă rugările lor ajustate conform cerințelor și adresate comitetului parohial la subsemnatul în Segyest p. u. Rieny com. Bihor, iar în vre-o Duminecă ori sârbătoare a se prezentă la sf. biserică cu observarea Ș-lui 20 din regulamentul pentru parohii spre a-și arată desteritatea în tipic și oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Moise Popoviciu* adm. protopopesc, inspector școlar.
—□— 2—3

Pentru stațiunea învățătorescă **Drăgănești** din tractul Vașcoului se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă pe lângă următoarele emolumente:

1. Dela comună: a) În bani, bucate, lemne și pământ 400 coroane, cvartir și grădină; 2. Dela stat 400 coroane și apoi la timpul său cvincevenalul tot dela stat.

Ceice doresc a recurge la acest post sunt poftiți ași trimite rugările ajustate conform regulamentului și adresate comitetului parohial subsemnatului în Segyest u. p. Rieny, c. Bihor și a se prezentă în vre-o Duminecă ori sârbătoare la s. biserică spre a se face cunoscut poporului.

În conțelegere cu: *Moise Popoviciu*, adm. pprezvital.
—□— 2—3

Pentru întregirea definitivă a posturilor de învățători la școalele confesionale gr. or. rom. din **Bunea-română** și din **Lăpușnic**, tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt: 1., în *Bunea-română*: a) în bani gata 600 coroane; b) pentru lemne, din cari e a se încălzi și sala de învățământ, 64 coroane; c) pentru conferințe 24 cor.; d) pentru scripturistica 16 cor. Pe lângă acestea locuință liberă cu supraedificate și cu grădină lângă ea de jumătate jugăr.

2., în *Lăpușnic*: a) în bani gata 600 cor.; b) 24 metri lemne, din cari e a se încălzi și sala de învă-

tământ; c) pentru scripturistică 10 cor.; d) pentru conferențe 12 cor. Afară de acestea 1 coroană dela înmormântări, unde va fi poftit și locuință liberă cu supraedificate și cu grădină lângă ea.

Reflectanții la aceste posturi, au să-și aștearnă petițiile lor, intruate conform dispozițiilor legale și regulamentare în vigoare, comitetului parohial din parohia unde va reflectă, pe calea oficiului protoprezviteral gr. or. rom. din Belinț (Bélinez, Temes-mege), în lăuntru acestui termen au să se prezentez într'o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din respectiva parohie, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Comitetele parohiale.

În conțelegere cu mine: *Gerasim Serb*, protoprezviter.

—□—

3—3

Conform ordinațiunei Ven. Cons. eparh. gr. rom. orădan, de sub Nr. 1274 șc. 1907, în urmarea renunțării lui Corneliu Musca de postul învățătoresc, fiind dânsul ales și întărit de preot pe comuna Cumânești se escrie concurs pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc dela școala gr. or. română din **Beliu**, cu termen de alegere de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele anuale sunt: 1) Cvarțir liber cu 2 chilli padimentate, culină, cuptoriște, grajd, colnă, coteț de porci, grădină de legume și în curte fântână; 2) Una grădină mare cu pomăt frumos — ultăi —, a cărei venit anual e pe lângă o grijă bună 144 cor.; 3) jumătate sesiune pământ tot arător, a cărei venit curat e 400 cor.; 4) 5 și jumătate hect. grâu, care după computul alor 5 ani face à 12 cor. de tot 66 cor., și 5 și jumătate cucuruz à 10 cor., de tot 55 cor.; 5) 6 stângeni lemne de foc à 14 cor., de tot 84 cor., din care are a se încălzi și sala de învățământ. Bani gata a) dela credincioșii bisericeii 48 cor.; b) interesele fondului școlar 142 cor.; c) ajutorul diecezan 100 cor., pe care fostul învățător Paul Gavrilette le-au primit, este speranță, că și alesul învățător îl va primi, dacă își va împlini oficiul său învățătoresc cu conștiositate dovedind de rezultat laudabil; d) dela domeniul episc. rom. cath. orădan 62 cor., sub condițiunea, dacă cel ales va documenta succes bun și din limba maghiară. Venitul cantoral, dela înmormântări mari 2 cor., mici 80 fil. Alegândul învățător are să conducă cantoralul.

Competenții au să producă a) atestat de botez, b) testimoniu de cvalificațiune c) atestat de conduită dacă au fost în serviciu până acuma, au a se prezentă și la sf. biserică, spre a-și arăta desteritatea în tipic și cant.

Deci petițiunile lor astfel intruite adresate com. parohial să le suștearnă P. O. D. Petru Serb pprezv. în F. Györös u. p. Tenke cottul Bihor până în 8 zile ante de alegere. Contribuțiunea de stat are să o solvească cel ales. Aprobarea alegerii se va efeptui după expirarea unui an școlastic. Se obsearvă, că cei ce vor aveă desteritatea de a conduce corul vocal vor fi preferiți.

Dat din ședința com. par. gr. or. rom. din Beliu ținută la 17/30 Iunie 1907.

George Molnar
presedinte.

Niculae Popa
notar.

În conțelegere cu mine: *Petru Serb* protopop.

—□—

3—3

Pentru stațiunea învățătorescă dela școala gr. or. română din **Sintelec**, ppiatul Orășii-mari, se escrie concurs cu termen de alegere pe **16/29 Aug.**

1907. Emolumentele sunt: 1) În bani numerari dela 95 numere de case à 4 cor., de tot 360 cor. 2) Dela 95 numere de case câte o jumătate măsură bucate 95 cor. 3) 16 jug. pământ arător și fanaț 60 cor. 4) Lemne de încălzit 50 cor. 5) Venitele cantorale 20 cor. Cortel cu intravilan, de tot 602 cor. Întregirea până la minimalul prescriș de lege se va acoperi prin ajutorul ce se va cere dela stat. Alesul va aveă să provadă cantoralul și să conducă școala de repetițiune fără altă remunerațiune.

Recursele ajustate conform §-lui 61 din „Regulament“ adresate comitetului parohial din Sintelec, să se trimită până la 14/27 August a. c. subscrisului în Oradea mare, având recurenții a se prezentă în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică de acolo spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Cvivenenul se pune în prospect numai după un serviciu de 5 ani neîntrerupt la aceasta școală; despre primirea acestei condițiuni va aveă se alătore la recurs o declarațiune.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Pacala* protopop insp. școl.

—□—

3—3

Pentru stațiunea învățătorescă dela școala gr. or. rom. din **Păușia** protopopiatul Orășii-mari, se escrie concurs cu termen de alegere pe **18/31 August** 1907. Emolumentele împreunate cu aceasta stațiune sunt: 600 cor., în bani, cortel cu grădină. Întregirea până la minimalul prescriș de lege să va acoperi prin ajutorul ce să va cere dela stat. Venitele cantorale uzitate. Alesul va aveă să provadă cantoralul și să conducă școala de repetiție fără altă remunerațiune.

Recursele ajustate conform §-lui 61 din „Regulament“ și adresate com. par. din Păușia, să se trimită până la 15/28 Aug. a. c. subscrisului în Oradea-mare, având recurenții a se prezenta în vre o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Păușia spre ași arăta desteritatea în cant și tipic.

Cvivenenul se pune în prospect numai după un serviciu de 5 ani neîntrerupt la aceasta școală; despre primirea acestei condițiuni va aveă să alătore la recurs o declarațiune.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Pacala*, protopop insp. școl.

—□—

3—3

Pentru stațiunea învățătorescă dela școala ort. rom. din **Chișlaz** protopopiatul Orășii-mari se escrie concurs cu termen de alegere pe **19 August (1 Septemvre)** 1907.

Emolumentele sunt: 1) 600 cor. în bani și venitele cantorale îndatinat. Întregirea până la minimalul prescriș de lege se va acoperi prin ajutorul ce se va cere dela stat. Alesul va aveă să provadă cantoralul și să conducă școala de repetiție fără altă remunerațiune.

Recursele ajustate conform §-lui 61 din „Regulament“ și adresate com. parohial din Chișlaz, să se trimită până la 17/30 August a. c. subscrisului în Oradea-mare, având recurenții a se prezentă în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică de acolo spre ași arăta desteritatea în cant și tipic.

Cvivenenul se va pune în prospect numai după un serviciu de 5 ani neîntrerupt la aceasta școală; despre primirea acestei condițiuni va aveă să alătore, la recurs o declarațiune.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Pacala*, protopop insp. școl.

—□—

3—3

Supliment la „Biserica și Școala“ Nr. 31.

Se publică concurs pentru următoarele stațiuni învățătoarești din protopopiatul Orăzii-mari și anume:

1. *Siracoș*, cu termin de alegere pe 16/29 August a. c. Emolumentele sunt bani și naturale 300 cor., cortel cu grădină și venitele cantorale.

2. *Bucuroae*, cu termin de alegere pe 17/30 August a. c. Emolumentele sunt: bani 600 cor., cvartir cu grădină și venitele cantorale.

3. *Cotigleti*, cu termin de alegere pe 17/30 August a. c. Emolumentele sunt: bani 600 cor., cvartir cu grădină de legumi și venitele cantorale.

4. *Spurcani* cu termin de alegere pe 20 August (2 Septembrie) a. c. Emolumentele sunt 600 cor. cortel cu grădină și venitele cantorale.

5. *Varviz*, cu termin de alegere pe 20 August (2 Septembrie) a. c. Emolumentele sunt: a) în bani 160 cor. b) 70 măsurii bucate 139 cor. c) pământ arător 3 jug. 40 cor. de tot 340 cor., cvartir cu grădină stolele cantorale.

6. *Bogeu*, cu termin de alegere pe 21 August (3 Septembrie) a. c. Emolumentele sunt: 300 cor., în bani, cortel cu grădină și venitele cantorale.

7. *Chiribiș*, cu termin de alegere pe 21 August (3 Septembrie) a. c. Emolumentele sunt: bani și naturale 300 cor., cortel cu grădină și venitele cantorale.

8. *Șusturogi* cu termin de alegere pe 22 August (4 Septembrie) a. c., emolumentele sunt: în bani și clacă 108 cor.; dela 80 numere de case câte una măsură bucate à 2 cor. 160 cor.; pământ arător și fânaș 7 jug. și competița de pășunat 48 cor.; 2 orgii de lemne aduse acasă 20 cor.; de tot 376 cor. Dările publice le vor suportă aleșii.

Dacă aceste stațiuni se vor îndeplini cu învățători cvalificați, salariile se vor întregi conform legii la minimalul prescriș, prin ajutor dela stat, de unde se vor ezoperă și eventualele cvinevenale.

Doritorii de a ocupa vre-una din aceste stațiuni sunt avizați ca recursele instruite conform §-ului 61 din Regulament adresate comitetelor parohiale respective să se trimită la subscrișul în Oradea-mare cel puțin cu trei zile înainte de ziua alegerii, având recurenții a se prezentă în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din comunele respective spre ași arată desteritatea în cant și tipic.

Cvinevenalele se vor pune în prospect numai după un serviciu de 5 ani neîntrerupt la aceste școale despre primirea acestei condițiuni vor avea să alătore la recurs o declarațiune.

Comitetele parohiale.

În conțelegere cu: *Toma Pacală*, protopop insp. școl.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoarești din **Valeamare**, pprezviteratul Peșteșului, prin aceasta se publică concurs cu termin de alegere pe **19 Aug. (1 Sept.)** 907.

Emolumente: 1) În bani gata reparațiati pe popor 171 cor. 2) Din cassa Ven. Consistor orădan 100 cor. 3) Păp. șoi sfârmat, 6 cub. à 10 cor., tot 60 cor. 4) Păsulă 2 vici, à 4 cor., tot 8 cor. 5) Doisprezece metri de lemne, din cari se va încălzi și sala de învățământ à 4 cor., tot 48 cor. 6) Pentru conducerea stranei în biserică 40 coroane în bani gata și 30 vici cucuruz, sfârmat, în valoare de 30 cor. 7) Întregirea dela stat, carea până acum eră 343 cor. 8) Pentru conducerea școalei de repetiție un onorar de 40 cor., din cassa comunală. Locuință cu 1 odă corespunzătoare, bucătărie și pivniță, precum și grădină de legume. Toate

venitele fac 840 cor. Alesul învățător, cum se invadează mai sus, este obligat a conduce strana în biserică, iar la alte funcțiuni, ca înmormântări cununii, feștani etc, conform uzului de pân'aci, va primi stola cuvenită.

Doritorii de a ocupa această stațiune, petițiile lor ajustate conform dispozițiilor statutare și regulamente în vigoare adresate comitetului parohial din Valeamare, să le înainteze subscrișului protoprezviter în Mezôtelegd, până la 12/25 August 1907, având dâșșii a se prezentă în sf. biserică din Valeamare spre ași arată desteritate în cant și tipic.

Comitetul parohial.

Alexandru Drimba,
preot, preș. com. par.

Nicolae Pautiș,
not. com. par.

În conțelegere cu: *Alexandru Muntean*, protoprezviter
inspector școl.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoarești din **Laz** se escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 800 cor., și anume: dela parohie 1. În bani gata 200 cor.; 2. 2 șinice de bucate (jumătate grâu, jumătate cucuruz) în preț de 120 cor.; 3. Folosința a 16 jug. pământ în valoare de 200 cor.; 4. Pentru lemne la școală și învățător precum și pentru curatorat 96 cor.; 5. Pentru conferință 8 cor.; 6. Cvartir și grădină, iar 200 cor. sunt staverite ca ajutor dela stat. Alesul va fi deobligat a ținea regulat școală de repetiție, a conduce strana în biserică, având a cântă cu școlarii cântările liturgice și tot el va avea a solvi dările publice, precum și echivalentul după pământul învățătoresc. Alesul numai după un an de serviciu va fi întărit definitiv.

Recurenții sunt poștiți a-și înainte recursele ajustate conform Regulamentului și adresate comitetului parohial în terminul de sus P. O. Oficiu ppsc gr. or. rom. din Buttyin (Arad m.) având a se prezentă în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Laz spre ași arată desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia* pprezv. insp. școl.

—□—

3—3

Licitațiune minuendă.

Pe baza incuviințării V. Consistor Nr. 4028/907, prin aceasta se escrie licitațiune minuendă pentru edificarea școalei a doua confes., rom., din **Zarand**, (com. Arad), cu termin pe ziua de **6/19 August** a. c., în sârbătoarea Schimbarea la față a Domnului la orele 2 p. m. în sf. biserică. Prețul de esclamar 13611 cor. 98 fil. Doritorii de a licită au să depună în bani sau hârtie de valoare un vadiu de 10% dela prețul de esclamar.

Întreprinzătorii nu au drept de a pretinde diurne, viatic și spese de călătorie.

Comuna bisericască își rezervă dreptul de a angajă pe acel reflectant, n eare va avea mai multă încredere.

Planul, precum și preliminarul de spese, se pot vedea la oficiul parohial din loc.

Contractul incheiat pentru întreprinzători va fi valabil îndată după subscriere, pentru comuna bisericască însă numai după aprobarea Ven. Consistor. Zarand, 22 Iulie 1907

Comitetul parohial.

—□—

1—3

Pe baza concluzului Ven. Consist. gr. or. rom. din Arad Nr. 2973/901 și 437/902 pri aceasta se publică licitațiune minuendă pentru edificarea unei sale de învățământ la azilul nostru confesional din **Socodor** tractul Chișineu (Kisjenő) cu prețul de exlamare 3376 cor. 97 fil., pe ziua de **15, 28 August** a. c. la 2 ore p. m. în localul școalei I. din loc. — Licitanții au să depună vadiu de 10% din prețul exlamării. — Planul preliminarul și condițiile se pot vedea la oficiul par. din loc.

Întrepinzătorul n'are drept de a pretinde diurne, viatic și spese de călătorie.

Socodor la 15/28 Iulie 1907.

Aurel Popa
preș. com. par.

Ioan Crișan
not. com. par.

—□—

2—3

➔ **Compactor român în Arad** ➔

Justin Ardelean

Strada Weitzer János Nr. 13.

Execută grabnic și prompt

tot soiul de lucrări, atingătoare de această branșă.

Legătură fină și durabilă.

➔ **Prețuri moderate.** ➔

8

Pentru economi!

„Peronospin“ mijloc aplicat cu cel mai mare folos în contra peronosporei, la stropirea viilor. Nedeadăsimant cu mult mai bun și mai ieftin este în folosință „Peronospin“-ul, decât peatra vânăată. Cu „Peronospin“-ul stropind via, 1 hectolitru vine la 50 fil., pe când cu peatra vânăată 1 cor. 60 fil. fiind peatra vânăată astăzi foarte scumpă. Ca fieștecare proprietar de vie să poată căpăta numai veritabilul „Peronospin“ dau favorul acela că deja la comande de 8 pachete trimit francat. Prin întrebuițarea „Peronospin“-ului. via va fi hotărât mai frumoasă, boabele de struguri mai mustoase și astfel roada de vin mai bogată. Experiența a dovedit, că prin folosirea pietrii vânăate, nu să ajung aceste rezultate, — Pravul de stropit al meu, face vița mai plină de viață și mai asigurată contra boalei de peronosporă. „Peronospin“-ul ie deja de 6 ani în folosință cu rezultate foarte favorabile. Prețul unui pachet este 60 fileri. — Revanzătorii, comercianții capătă rabat corespunzător.

Prav pentru îngrășarea vitelor cornute, porcilor și a cailor. Vacile dau prin întrebuițarea pravului acestuia lapte mai mult și mai bun. Prețul 60 fil.

Moartea cloțanilor și a șoarecilor. Un prav sigur pentru stărpirea acestora. Prețul 60 fil.

Prav pentru ouatul găinilor. Prin întrebuițarea pravului acestuia, găinile ouă mai mult ca de comun — chiar și în timp de iarnă. Prețul 30 fileri.

Unsoare galbină pentru păduchi la vite. Fiecare econom să întrebuițeze această unsoare — căreia îi e prețul 20 și 40 fil.

Extracte pentru prepararea rumului și a diferitelor licheruri. Prețul pentru 1 litră 40 fil. Tot cu acest preț să capătă și pentru rachiu de prune, sliboviția, borovicka, de drojde, de bucate și altele.

Toate aceste se capătă la:

➔ **Cornel Demeter, apotecar în Szászváros,** ➔

Piața școalei nr. 46.

10—10

„**Janus**“ institut de asigurare mutuală pe viață în Viena
s'a fondat în anul 1839, din partea unui grup de bărbați nobili,
este cel mai vechiu „Institut mutual de asigurare pe viață“
pentru Austro-Ungaria.

Se bazează pe legile mutualității în puterea cărora accidentul capitalului anual trece în favorul celui asigurat.

➔ **Premii eține. Condiții de asigurare favorabile.** ➔

Imprescriptibilitatea polițelor după 3 ani. Plătirea în caz de duiel și sinucidere după 5 ani.
Asigurare gratuită pentru caz de războiu. — Fără timbru de poliță și taxă de stat — Plătire la moment.

Starea de asigurare 111.000,000 cor. **Averea institutului** 31.000,000 cor.
Sumele de asigurare plătite până acum 56.000,000 cor.

Informațiuni îndatoritoare dă:

==== **Agentura generală pentru Ungaria de sud în Timișoara-Fabric** =====

Lerchengasse Nr. 17. N-rul Telefonului: 422.

(8)